J TOLOO E BEHDASHT, School of Public Health, Yazd Shahid Sadoughi Univ Med Sci

ORIGINAL ARTICLE

Received:2022/03/12 *Accepted:2022/05/14*

Explaining the Health-Related Factors Affecting the Institutionalization of Sports in Iranian Families

Abolfazl Kargar(Ph.D.s)[1], Rasool Nazari(Ph.D.)[2], Mehdi Salimi(Ph.D.)[3]

1.Ph.D.s, Department of sport management, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
2.Corresponding Author:Associate Professor, Department of Sport management, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran. Email: nazarirasool@yahoo.com Tel: 09133680240
3.Associate Professor of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Abstract

Introduction: The family is the first social institution and sport as a social phenomenon can be institutionalized in the shadow of this small unit. This study aims to explain the health-related factors affecting the institutionalization of sports in Iranian families.

Methods: The present study seeks to discover the main and sub-main categories with interpretive paradigm and inductive logic with a qualitative approach. The interview used 7 open-ended and semi-structured questions for data collection tools. Experts participating in the study were selected by purposive and snowball sampling and the criterion for selecting experts was to have knowledge and awareness of the literature and the development of health-oriented sports in families. Immediately after each interview, data transcription and extraction were performed simultaneously. Finally, by reviewing the interviews, 21 categories were theoretically saturated in the interview and continued until interview 23. The data were analyzed by content analysis method and coding method.

Results: In this study, 165 primary extracted codes in the form of 41 sub-main categories and 11 main categories were categorized. They included sports policy, financial support, infrastructure factors, prevention and health, women's sports development, civic sports, educational sports development, cultural attitude, health technology, enacting supportive and incentive laws, and management and planning.

Conclusions: The results will help the country sport policy makers in order to establish a culture of prevention and maintain the physical and mental health of families. By national planning, sustainable development will be achieved in order to have healthy and effective people.

Keywords: Content Analysis, Effective Factors, Health-Oriented, Public Sport, Sports
Conflict of interest: The authors declared that there is no conflict of interest.

CC BY

This Paper Should be Cited as:
Author: Abolfazl Kargar, Rasool Nazari, Mehdi Salimi. Explaining the Health-Related Factors Affecting the …..…….Tolooebehdasht Journal.2022;21(1):43-56.[Persian]

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

تبیین عوامل تاثیرگذار سلامت‌محور بر نهادینه سازی ورزش در خانواده‌های ایرانی

نویسندگان: ابوالفضل کارگر[۱]، رسول نظری[۲]، مهدی سلیمی[۳]

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

۲. نویسنده مسئول :دانشیار، مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

تلفن تماس: ۰۹۱۳۳۶۸۰۲۴۰ Email:nazarirasool@yahoo.com

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

طلوع بهداشت

دو ماهنامه علمی پژوهشی دانشکده بهداشت یزد
سال بیست و یکم
شماره اول
فروردین و اردیبهشت
شماره مسلسل: ۹۱

تاریخ وصول: ۱۴۰۰/۱۲/۲۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

چکیده

مقدمه: خانواده، اولین نهاد اجتماعی است که ورزش به عنوان پدیده اجتماعی می‌تواند در سایه این واحد کوچک نهادینه شود. هدف از پژوهش حاضر تبیین عوامل تاثیرگذار سلامت‌محور بر نهادینه سازی ورزش در خانواده‌های ایرانی

روش بررسی: پژوهش حاضر با پارادایم تفسیری و منطق استقرایی با رویکرد کیفی به‌دنبال کشف مقوله‌های اصلی و فرعی بوده است، از مصاحبه با به‌کارگیری ۷ سؤال باز و نیمه‌ساختاریافته برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. صاحب‌نظران در حوزه مدیریت ورزشی به عنوان مشارکت کننده در پژوهش به‌صورت هدفمند و گلوله‌برفی انتخاب شدند و ملاک انتخاب صاحب‌نظران داشتن شناخت و آگاهی نسبت به ادبیات موضوع و توسعه ورزش سلامت محور در خانواده‌ها بوده است، پس از انجام هر مصاحبه بلافاصله پیاده سازی و استخراج داده ها به صورت هم زمان انجام گرفت و در نهایت با بررسی مصاحبه‌ها، در مصاحبه ۲۱ مقولات به اشباع نظری رسید و برای اطمینان تا مصاحبه ۲۳ ادامه یافت و با روش تحلیل محتوا و به‌کارگیری شیوه کدگذاری به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد.

یافته‌ها: ۱۶۵ کد اولیه استخراجی در قالب ۴۱ مقوله فرعی و ۱۱ مقوله اصلی شامل سیاست در ورزش، حمایت مالی، عوامل زیرساختی، پیشگیری و سلامت، توسعه ورزش بانوان، جریانات مدنی ورزش، توسعه ورزش تربیتی، نگرش فرهنگ‌ساز، فناوری سلامت‌جو، وضع قوانین حمایتی و تشویقی، مدیریت و برنامه‌ریزی دسته‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: نتایج به سیاست‌گذاران ورزش کشور در راستای تثبیت فرهنگ پیشگیری و حفظ سلامت جسمانی و روانی خانواده‌ها کمک شایانی خواهد کرد و با برنامه‌ریزی ملی، توسعه پایدار در راستای داشتن افراد سالم، با نشاط و اثربخش را محقق می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، ورزش، ورزش همگانی، عوامل تاثیرگذار، سلامت محور

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

مقدمه

ورزش و تحرک از زمان‌های قدیم به عنوان یک واقعیت در ساختار اجتماعی وجود داشته و قسمتی از زندگی روزمره‌ی انسان‌ها را تشکیل داده است(۱). در سراسر جهان، عدم تحرک بدنی به چهارمین علت اصلی مرگ‌ومیر در جهان تبدیل شده است (۲). با این حال ۳۵ درصد از مردم جهان بی‌تحرک هستند و مرگ ناشی از بی‌تحرکی و چاقی حتی از مرگ‌ومیر ناشی از استعمال دخانیات هم بالاتر رفته است. با توجه به گزارشات، تقریبا ۵۰۰ میلیون فرد چاق در جهان وجود دارد و پیش‌بینی‌ها نشان داده است که این آمار تا سال ۲۰۳۰ به یک میلیار نفر هم خواهدرسید و جهان، نیازمند سیاست‌های ملی و منطقه‌ای برای افزایش سطح فعالیت‌های بدنی و کاهش بیماری‌های مرتبط است(۳).

با توجه به اهمیت و الزام سلامتی و پیامدهایی که برای جامعه در پی خواهد داشت، داشتن یک جامعه‌ی سالم مستلزم تثبیت راهکارهای عملی و هم چنین علمی برای ایجاد سلامتی و شادی در افراد یک جامعه است(۴). ورزش اغلب به عنوان وسیله‌ی مناسبی برای مقابله با بحران سلامتی در نظر گرفته می‌شود، به این دلیل که مزایای مفروض سلامتی حاصل از مشارکت را می‌توان در تمام گروه‌های اجتماعی–جمعیتی تجربه کرد(۵). تجربه‌ها بیان‌می‌کند که یک سازمان با تمام توان و امکاناتش نمی‌تواند به تنهایی موجب افزایش مشارکت مردم و خانواده‌ها در ورزش شهروندی شود چراکه ورزش جمعی یک محصول اجتماعی و بین بخشی است و نیاز به نهادهای متعدد برای نهادینه‌سازی دارد(۶). نهادهای خانواده، گروه‌های همسالان، محیط‌های آموزشی و مدرسه‌ها و هم چنین وسایل ارتباط جمعی از مواردی هستند که در جامعه‌پذیری افراد جامعه نقش دارند و می‌تواند بر نهادینه کردن ورزش هم کمک کند از این میان در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات، تلویزیون یکی از اثرگذارترین رسانه‌ها می‌باشد که در تمام لایه‌های اجتماع نفوذ می‌کند و می‌تواند بسیار تاثیرگذار باشد. Albert Bandura نیز ضمن طرح نظریه‌ی یادگیری اجتماعی، بر این باور است که افراد از طریق مطالعه و مشاهده الگوها و هم چنین نمونه‌های رسانه‌ای، رفتارهای مناسب را یاد می‌گیرند و در واقع افراد یاد می‌گیرند با کدام دسته از رفتارها پاداش می‌گیرند و با کدام یک تنبیه می‌شوند و از این طریق رفتاری همچون تحرک و ورزش در آن‌ها نهادینه می‌شود (۷).

نوجوانی اغلب منجر به الگوهای جدیدی از رژیم‌های غذایی و فعالیت بدنی می‌شوند که ممکن‌است در بزرگسالی پایدار باشند (۸). اما باید در نظر داشت از آن‌جایی که نوجوانان آیندگان یک جامعه هستند نهادینه‌کردن ورزش در آن‌ها از طریق خانواده اهمیت والایی دارد (۹). ورزش هم چون نهادی مهم از یک طرف با سلامتی و آمادگی جسمانی، روحی و روانی افراد و از طرف دیگر با داشتن نیروی انسانی سالم و جامعه‌ای با افراد با امید به زندگی بالا و طول عمر طولانی با توسعه‌ی انسانی و فرهنگی در ارتباط است. میزان ورزشی‌بودن خانواده، حمایت خانواده از فعالیت‌های ورزشی، نگرش خانواده درباره‌ی ورزش و فعالیت‌های ورزشی و هم چنین میزان پذیرش ورزش در اعضای خانواده بر جامعه‌پذیری ورزشی و نهادینه‌کردن ورزش در خانواده تاثیر مستقیم دارد (۱۰). بالابردن میزان آگاهی خانواده‌ها و تغییر نگرش آن‌ها نسبت به ورزش می‌تواند به توسعه‌ی ورزش در خانواده و افزایش مشارکت نوجوانان به

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

فعالیت بدنی کمک کند (۱۱). عامل اصلی دیگری که می‌تواند تعیین‌کند که آیا افراد یک سبک زندگی فعال را دنبال می کنند یا نه، انگیزه مطلوب برای انجام ورزش است. افراد با انگیزه‌ی بیشتر نسبت به افراد با انگیزه‌ی کمتر، در یک دوره زمانی پایدار به طور منظم‌تری در فعالیت‌های جسمی شرکت می‌کنند. بنابراین انگیزه از عوامل موثر در نهادینه‌سازی ورزش در یک خانوار تلقی می‌گردد (۱۲).

بالارفتن سطح بهداشت جامعه خود باعث بهبود در کیفیت زندگی می‌شود که این خود انگیزه‌ای برای گرایش به فعالیت جسمانی و ورزش همگانی می‌باشد و تندرستی جسمی و روانی و زندگی با نشاط را در پیش دارد (۱۳).

ورزش و به خصوص ورزش همگانی تاثیرات زیادی بر سلامت خانواده دارد. دلایل بسیار زیادی از جمله بازی‌های رایانه‌ای، خودروها، نبود برنامه‌های تربیت بدنی و توسعه‌ی شهری باعث شده‌است (۱۴) که امروزه گسترش فرهنگ بی‌تحرکی در محیط کار، خانه و حتی اوقات‌فراغت در جامعه مشهود شود. از جنبه‌ی سلامتی عمومی، کم تحرکی، ارتباط مستقیمی با دلایل مرگ‌ومیر مثل دیابت، بیماری قلبی و عروقی، پوکی استخوان، چاقی و سرطان دارد هم چنین افسردگی، اضطراب و اختلال در ارتباطات اجتماعی هم از جمله مشکلاتی هستند که در جامعه‌ای که ورزش و فعالیت‌های بدنی منظم در آن نهادینه نشده‌است دیده می‌شود به عبارتی نهادینه شدن ورزش در اجتماع و خانوارها می‌تواند سطح بهداشت جسمانی و روانی جامعه را بهبود بخشد (۱۵).

با توجه به موارد فوق، پس از جست‌وجو و بررسی مطالعات دیگران در زمینه ی موضوع پژوهش محقق به این نتیجه رسیده است که از نظر بعد زمانی و مکانی، پژوهش حاضر دارای نوآوری می باشد لذا این نوآوری سبب اثبات مسئله ی پژوهش شده است. هم چنین با بررسی‌های صورت‌گرفته مشخص گردید که پژوهش‌هایی در حوزه‌ی نهادینه‌سازی ورزش خانوارها کمرنگ است و لذا نیاز است مطالعات بیشتری در این حوزه صورت پذیرد و با توسعه سیاست‌های نهادینه‌سازی ورزش در خانواده‌ها، برای بهبود شرایط خانواده‌ها، کیفیت زندگی و سلامت جامعه مبادرت گردد و مشکلات ناشی از فقر تحرک در جامعه کاهش یابد. حال محقق با انجام این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که عوامل تاثیرگذار سلامت‌محور بر نهادینه سازی ورزش در خانواده‌های ایرانی کدامند؟

روش بررسی

این پژوهش از پارادایم تفسیری و منطق استقرایی پیروی می‌نماید و با رویکرد کیفی به‌دنبال کشف و خلق مقوله‌های اصلی و فرعی پدیده محوری پژوهش بوده است، از مصاحبه با به‌کارگیری سؤالات باز و نیمه‌ساختاریافته که سؤالات اولیه مصاحبه‌ها پس از مطالعه مبانی نظری و ادبیات پیشینه مرتبط با موضوع پژوهش و رسیدن به جمع بندی در قالب ۷ سؤال باز تدوین گردید برای ابزار جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. برای انجام مصاحبه‌ها، پژوهشگر با مشارکت کنندگان منتخب و متنوع از فعالان عرصه ورزش در استان‌های مختلف کشور در رشته‌های مختلف با سمت‌های مدیریتی و اجرایی متفاوت متشکل از مرد و زن، وارد گفت و گوی هدفمند شده تا تصویر واضحی از پدیده محوری پژوهش که نهادینه سازی ورزش سلامت محور در خانواده‌های ایرانی بود را ترسیم نماید. سئوالات مصاحبه حول پدیده محوری پژوهش مطرح گردید.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

صاحب‌نظران و کارشناسان مشارکت کننده در پژوهش به تعداد ۲۳ نفر بودند که به صورت هدفمند و گلوله‌برفی انتخاب شدند و ملاک انتخاب صاحب‌نظران داشتن شناخت و آگاهی نسبت به ادبیات موضوع و نیز داشتن اشرافیت بر توسعه ورزش سلامت محور در خانواده‌ها بر مبنای شرایط فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فناوری و زیست محیطی در ایران بوده است، انتخاب متنوع صاحب نظران نیز به دلیل جلوگیری از سوگیری احتمالی در نتایج پژوهش بوده است. انجام مصاحبه ها طی هماهنگی قبلی با افراد منتخب، در محیطی آرام و امن به مدت ۴۰ الی ۷۰ دقیقه با کسب رضایت از مشارکت‌کنندگان به طور کامل ضبط شده است.

پس از انجام هر مصاحبه بلافاصله پیاده سازی و استخراج جملات کلیدی انجام گرفت و در مواردی که نیاز به بیان توضیحات بیشتر از سوی مصاحبه شونده بود، برای بار دوم به آن ها مراجعه شد و استخراج داده ها به صورت هم زمان انجام گرفت و در نهایت با بررسی مصاحبه‌ها، در مصاحبه ۲۱ مقولات به حد اشباع نظری دست یافت و برای اطمینان از رسیدن به اشباع نظری تا مصاحبه ۲۳ ادامه یافت.

برای تحلیل داده ها با روش تحلیل محتوا و به‌کارگیری شیوه کدگذاری به تجزیه و تحلیل اطلاعات پرداخته شد. برای اعتبار پژوهش مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأیید پذیری مورد ارزیابی واقع شد.

استفاده از سه نفر در مقطع تحصیلی دکتری مدیریت ورزشی برای تحلیل و کدگذاری و نیز تنوع در انتخاب مصاحبه‌شوندگان و استفاده از شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات مختلف مصاحبه، کتابخانه‌ای و مطالعه اسناد بالادستی حاکی از داشتن مقبولیت در پژوهش است.

مرور مکرر مصاحبه ها و استخراج حداکثری و غیر تکراری مطالب، بیانگر انتقال پذیری در پژوهش است. هم چنین گزارش تمامی گام‌های فرایند پژوهش و استفاده حداکثری از گروه پژوهش حاکی از رعایت تائیدپذیری در پژوهش است. برای ارزیابی اعتبارپذیری پژوهش نیز، پژوهشگر در حین انجام پژوهش و در جریان کدگذاری ۲۰ درصد مصاحبه‌ها به عبارتی ۵ مصاحبه را در بازه زمانی دوهفته‌ای، مجدد مورد کدگذاری و تحلیل قرارداد و مقایسه نتایج دو بازه زمانی بیانگر آن بود که مقدار عددی اعتبار پذیری این پژوهش برابر ۰/۸۹ است. با توجه به اینکه میزان پایایی بیشتر از ۰/۷۰ است. بنابراین، کدگذاری‌ها اعتبار پذیر است (۱۶).

پژوهش حاضر حاصل رساله دکتری است که با کد اخلاق "IR.IAU.KHUISF.REC.1400/322" در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان مصوب گردیده است.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان پژوهش شامل جنسیت، وضعیت تحصیلات، سابقه مرتبط با پژوهش و قشر به شرح جدول ۱ می‌باشد.

برای تحلیل داده‌ها ابتدا کدگذاری تمامی مصاحبه‌های ضبط‌شده، انجام گرفت و تعداد ۱۶۵ کد اولیه از مصاحبه‌های صورت گرفته استخراج و با استفاده از مرور نظام‌مند کدها تجمیع و در ۴۱ مقوله فرعی و ۱۱ مقوله اصلی به شرح جدول ۲ دسته‌بندی شد.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

جدول ۱: ویژگی جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان پژوهش

جنسیت		وضعیت تحصیلات			سابقه مرتبط با پژوهش(سال)						قشر			وضعیت استان سکونت								
مرد	زن	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری	۵-۱۰	۱۰-۱۵	۱۵-۲۰	۲۰-۲۵	۲۵-۳۰	مدیریتی	اجرایی	علمی	اصفهان	البرز	تهران	خراسان جنوبی	کرمان	گلستان	لرستان	مازندران	یزد
۱۴	۹	۶	۸	۹	۳	۵	۶	۵	۴	۷	۹	۷	۳	۲	۴	۲	۲	۲	۳	۲	۳

جدول ۲: مقوله‌های اصلی و فرعی استخراج شده از کدهای اولیه پژوهش

مقوله اصلی	مقوله فرعی
سیاست در ورزش	ثبات سیاسی داخلی و خارجی کشور
	قرارگیری ورزش در سبد تفکر مسئولین و سیاستمداران
	تغییر نگرش در انتصاب مدیران
حمایت مالی	خصوصی سازی ورزش
	حمایت مالی دولت
	ثبات اقتصادی کشور در ورزش
	کاهش هزینه ها در ورزش
عوامل زیر ساختی	توسعه اماکن ورزشی با کیفیت و در دسترس
	بهینه سازی اماکن ورزشی
	استفاده از ظرفیت‌های زیرساختی در کشور
	توسعه شهر فعال (دوستدار فعالیت بدنی)
پیشگیری و سلامت	کارکرد ورزش در نظام سلامت کشور
	تاکید و همراهی پزشکان در ورزش
	بازنگری در سیستم بیمه ای از بیمار نگر به سلامت نگر
توسعه ورزش بانوان	افزایش مشارکت بانوان در فعالیت ورزشی
	حمایت و رفع محدودیت از ورزش بانوان
جریانات مدنی ورزش	توسعه ورزش درخانه و خانواده
	توسعه مربیان در ورزش
	حضور ورزشکاران نامدار در همایش ها
	حمایت همه جانبه از قهرمانان و ورزشکاران
	توسعه تفریح در ورزش
	توسعه ورزش محلات
	توسعه اجتماعات در ورزش

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

توسعه ورزش تربیتی	توسعه ورزش دانش آموزی
	توسعه ورزش در سنین پایه
نگرش فرهنگساز	تبلیغات و ایجاد انگیزه
	توسعه آموزش در ورزش
	ایجاد انگیزه به ورزش
	تغییر نگرش عمومی به ورزش
	بالابردن سواد حرکتی جامعه
	ترویج وقف و تشویق خیرین ورزشی
	برگزاری مسابقات ورزشی و جشنواره ها
فناوری سلامت جو	طراحی و استفاده از نرم افزارهای کاربردی
	استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی جامع
وضع قوانین حمایتی و تشویقی	بازنگری قانون ورزش کشور
	حمایت از باشگاه های رده های پایه
	قوانین تشویقی و معافیت های مالی حامیان ورزشی
مدیریت و برنامه‌ریزی	اجرای برنامه های راهبردی
	توسعه ورزش در اقشار مختلف
	توسعه ورزش کارکنان نهادها، سازمان ها و ...
	هم افزایی نهاد ها و سازمان ها در توسعه ورزش

در زیر به قسمت‌هایی از مصاحبه مشارکت کنندگان در خصوص مقوله‌های اصلی پژوهش اشاره می‌گردد.

در خصوص سیاست در ورزش مشارکت کننده ۲۲ اذعان می‌دارد " جلوگیری از عزل و نصب‌های سیاسی ورزشی و سیاست گذاری‌های کلان وزارت ورزش و جوانان و ادارات ورزش و جوانان استان‌ها می‌تواند افزایش نقش ورزش در سبد اقتصاد خانواده‌های ایرانی را موجب شود." در همین رابطه مشارکت کننده ۱۰ بیان می‌دارد " مقام معظم رهبری ورزش را در کنار تحصیل و تهذیب آورده اند و این نگاه وجود دارد که از نظر سیاسی، ورزش در راس حاکمیت جایگاه بسیار مهمی دارد اما چرا این که دولت و مجلسی‌ها خیلی توجه نمی‌کنند و به مقوله اجتماعی سیاسی توجهی ندارند بسیار شگرف است."

در خصوص حمایت مالی مشارکت کننده ۸ اینگونه مطرح می‌کند که "دولت باید آرامش عمومی به وجود بیاورد یعنی اینکه مردم بدانند همه چیز ثبات دارد دغدغه دیگه ای نداشته باشند و فضاهای مناسب ورزشی فراهم باشد. الان سرانه ورزشی زیادی وجود ندارد و فضاهای مناسبی که خانم‌ها بتوانند به راحتی ورزش کنند و آقایان به راحتی ورزش کنند و حتی کودکان، این جور چیزا نداریم که اگر این چیزها به وجود بیاید شاید مردم تمایلشان به ورزش کردن بیشتر بشود یارانه برای

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

خیلی چیزها در نظر می‌گیرند ولی برای ورزش هیچ یارانه‌ای در نظر گرفته نمی‌شود."

در خصوص عوامل زیرساختی نیز مشارکت کننده ۱۱ اذعان می‌دارد " اگر می‌خواهیم مردم ورزش کنند و هزینه کنند باید زیرساخت‌ها فراهم باشد. باید به مسئولین کشوری و استانی بفهماند که سرمایه‌گذاری کردن در ورزش مثل سرمایه‌گذاری کردن در ارگان دیگری نیست."

در خصوص پیشگیری و سلامت نیز مشارکت کننده ۳ بیان می‌کند " باید در ورودی پارک ها یا همایش ها شاخص توده بدنی افراد و یا فشار خون شرکت کنندگان گرفته شود و کسانی که در معرض خطر هستند تشویق به ورزش کرد قبل از اینکه آنها دچار بیماری شوند و به بیمارستان مراجعه کنند." هم چنین مشارکت کننده ۱۷ عنوان می‌کند "شهرداری‌ها می‌توانند در کنار این وسایل فیزیکی که وجود دارد آزمون‌ها و تست‌های مختلفی را هم از افراد بگیرند. اگر بتوانیم در آینده این نگاه ورزش را عوض کنیم که، ورزش می‌تواند یک فاکتور یا عامل سلامتی مطرح بشود قطع به یقین کسانی که از سلامتی کمتری برخوردارند گرایش به ورزش پیدا خواهند کرد."

در خصوص توسعه ورزش بانوان مشارکت کننده ۹ بیان می‌دارد "در خانواده ممکن است از دوتا مرد و دوتا زن یک خانواده ۴ نفره را تشکیل بدهند اینجا اگر سیستم حاکمیت زنان را کم رنگ تر دیده باشد خود به خود حذف شدن ورزش از سبد خانواده که نصف آن زنان هستند راحت تر اتفاق می افتد." همچنین مشارکت کننده ۳ می‌گوید"جهت تشویق بانوان به ورزش به نظر من دولت مردان باید ضمن برداشتن بعضی از محدودیت ها باید سالن های تخصصی بانوان را در محلات بیشتر کنند تا دسترسی مادران و دختران به این سالن‌ها راحت‌تر باشد."

در خصوص جریانات مدنی ورزش مشارکت کننده ۲ اذعان می‌دارد"روحیه شور و نشاط در خانواده‌ها خیلی مهم است و در مجموع هسته اصلی هرم ورزش کشور ما خانواده‌ها هستند. که به پدر و مادر ختم می‌شود. بعنوان مثال فستیوال های ورزشی، کوهنوردی، دوچرخه‌سواری حتی اتومبیل رانی بلکه یک جورایی پدران را درگیر ورزش کنیم من فکر می‌کنم توی همه ادارات باید قد و وزن کارکنان سنجیده شود." همچنین در این راستا مشارکت کننده ۱۹ بیان می‌کند که "مسیرهای پیاده روی برای خانواه‌ها یک مسیر امن یا مسیر دوچرخه سواری خارج از مسیر خودرویی باشد که حداقل خانواده احساس امنیت کند. یا یک فضای سر پوشیده ی مرتبی که خانواده در فصل گرما و سرما این تغییر جو در ورزش کردن آن ها خللی ایجاد نکند این ها تماما مواردی است که باید توسط دولت مردان ما یا حداقل با به پای کار آوردن بخش خصوصی تاثیر گذار است."

در خصوص ورزش تربیتی مشارکت کننده ۱۱ مطرح می‌کند "ورزش کمک می‌کند فرزندان رهبری را یاد بگیرند، ورزش کمک می‌کند که احترام به بزرگتر را یاد بگیرند، ورزش کمک می‌کند که مدیریت را یاد بگیرند؛ ورزش کمک می‌کند که درجمع زندگی کردن را یاد بگیرند." هم چنین مشارکت کننده ۹ می‌گوید " آموزش و پرورش دارد باری را بردوش می‌کشد که اگر مورد حمایت قرار بگیرد می‌تواند قطعا به بیشتر شدن سهم ورزش در سبد خانواده‌ها کمک کند زیرا که همه

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

خانواده‌ها به نوعی با آموزش و پرورش در ارتباط هستند."

در خصوص نگرش‌های فرهنگ‌ساز مشارکت کننده ۱۷ اذعان می‌کند " ما با رسانه می‌توانیم فرهنگ‌سازی کنیم و در وضعیت ماکه به علت وجود فضاهای مجازی و بحث ماهواره که در اکثر خانواده‌ها دارد استفاده می‌شود این فرهنگی که همه را ترغیب کند به سمت ورزش خیلی کم شده است. توی ایامی که اوایل کرونا بود یکی از کارهایی که ما در فدراسیون ورزش‌های زورخانه‌ای انجام دادیم در شبکه ورزش زورخانه را آموزش دادیم و مردم با دیدن تلویزیون به ورزش ملی را در منزل خود انجام بدهند از آن برنامه؛ پانزده قسمت برنامه پر شد چون مردم استقبال زیادی کردند و این نشان می‌دهد که تلویزیون می‌تواند فرهنگ‌سازی کند و ورزش را به خانه‌ها بیاره."

در خصوص فناوری سلامت‌جو مشارکت کننده ۱۷ می‌گوید " وقتی حرف از رسانه می‌شود می‌توان اپلیکیشن‌هایی که هم جنبه بازی داره و اون بازی طور طراحی شود که افراد در خانه درگیر شوند که هم ورزش کنند و هم بازی کنند مطرح شود."

در خصوص وضع قوانین حمایتی و تشویقی مشارکت کننده ۱۱ اذعان می‌دارد " دولتمردان ما در سال‌های اخیر هیچ‌گونه برنامه و سیاست روشنی را برای توسعه ورزش در بین مردم و شهروندان نداشته اند نمونه آن قانون ورزش که برای ۵۰ سال پیش هست و برای تدوین قوانین ورزش وقت گذاشته نشده است" هم چنین مشارکت کننده ۱۰ بیان می‌کند " وقتی که الان ورزش دولتی در کشور ما جاری و ساری است و دولت اجازه نمی‌دهد که نهاد های غیر دولتی بیایند یا حتی بخش خصوصی آزادانه بیایند ورزش را مدیریت کنند این ضعف قانون و مقررات است که متاسفانه مجلسی‌ها به واسطه اینکه سواد ورزش را ندارند و ورزش در اولویت فکری آن ها قرار نگرفته است. خیلی به برطرف کردن این جنبه های قانونی نمی پردازند و وقتی ورزش در سطح قانونگذاری، تصمیم سازی و تصمیم گیری در سبد فکری یک قانونگذار وجود نداشته باشد انتظار یک سیاست‌گذاری برای برطرف کردن خلا های قانونی شرایط مهیا کردن ورزش برای خانواده‌ها وجود نخواهد داشت."

در خصوص مدیریت و برنامه ریزی نیز مشارکت کننده ۱۱ عنوان می‌کند " در تدوین برنامه های پنج ساله توسعه کشور سهم ورزش بسیار کم است و جایگاهی ندارد. در حالی‌که در سرانه تخصیص بودجه کشورمان نگاه می‌کنیم می‌بینیم که سلامت سرانه درمان برای هر نفر نسبت به ورزش و تفریحات چیزی حدود ۴۰۰ برابر است." هم چنین مشارکت کننده ۲۰ اذعان می‌کند "اگر بیمه‌های ورزشی که بحث درمان را دنبال می‌کنند بتوانند یک بند تشویقی بگذارند و کسانی که ورزش می‌کنند و کمتر از ظرفیت هزینه‌های درمانی استفاده می‌کنند، بیمه‌های ارزان‌تری به آنان بدهند و آنان را تشویق کنند. مرزی نباید بین وزارت درمان و ورزش وجود داشته باشد و واقعاً جزیره‌ای عمل کردن در بحث مسائل بهداشتی و بهداشت سلامت روحی و روانی و درمان بیماران درست نیست."

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که سیاست در ورزش، حمایت مالی، عوامل زیرساختی، پیشگیری و سلامت، توسعه ورزش بانوان، جریانات مدنی ورزش، توسعه ورزش تربیتی، نگرش فرهنگ ساز، فناوری سلامت‌جو، وضع قوانین حمایتی و تشویقی، مدیریت و برنامه‌ریزی مقوله‌های اصلی استخراجی

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

هستند که به عنوان عوامل تاثیرگذار سلامت‌محور بر نهادینه سازی ورزش در خانواده‌های ایرانی حاصل گردیده‌اند.

در همین رابطه fahlen & stenling (۱۷) تحقیقی با عنوان سیاست ورزش در سوئد انجام دادند، نتایج حاکی از این بود که سیاست های ورزشی در سوئد نتیجه یک رابطه بلندمدت بین دولت های ملی و محلی و باشگاه های غیرانتفاعی و با عضویت داوطلبانه است که منجر به حمایت گسترده‌ای از ورزش های سازمان یافته شده می‌شود.

هم‌چنین Barendse (۱۸) در تحقیقی با عنوان برنامه ملی، دانش و نوآوری در ورزش و فعالیت بدنی در کشور هلند، به سه ابزار اصلی این برنامه اشاره نمود، مشوق‌های ورزشی محله ای : جهت ایجاد انگیزه میان مردم در تمام سنین برای ورزش یا فعالیت بدنی بیشتر.

انگیزش ورزشی: کمک مالی به پروژه‌های ورزشی و تمرینی.کمک های مالی انگیزشی ورزشی برای باشگاه های ورزشی، مراکز تناسب اندام و دیگر ارائه دهندگان ورزشی در نظر گرفته شده تا برنامه فعالیت برای گروه های با مشارکت پایین یا کم تحرک راه اندازی نمایند و به اشتراک گذاری تخصص و دانش در سطح ملی و محلی برای ایجاد شبکه در سطح محلی بین سازمان های ورزشی و سازمان های غیر انتفاعی محلی، مانند مدارس و سایر نهادهای عمومی Dharmawan و همکاران (۱۹) در پژوهشی به بررسی عوامل فضای باز ورزشی در تأثیرگذاری بر میزان مشارکت ورزشی جامعه در منطقه اسلاوی، اندونزی دست یافتند که سه عامل در فضای باز ورزشی وجود دارد که می تواند بر میزان مشارکت ورزشی جامعه تأثیر بگذارد از جمله: شرایط محیط فیزیکی و اجتماعی در فضای باز ورزشی، ویژگی ها ی فضای باز ورزشی و دسترسی به فضای باز ورزشی بودند.

صادق زاده (۲۰) در پژوهشی به عنوان تحلیل انگیزه مشارکت در فعالیت های ورزش همگانی از دیدگاه مردان و زنان شهر یزد که نتایج حاصل از تجزیه وتحلیل داده‌ها نشان داد که عوامل مؤثر در انگیزه مشارکت زنان و مردان شهر یزد در ورزش همگانی به ترتیب، عوامل مدیریتی، فرهنگی، پیشگیرنده و درمانی بودند.

نادری و همکاران (۲۱) در پژوهشی به تحلیل انسان‌شناختی ورزش زنان: مطالعه‌ای بر فعالیت‌های ورزشی در پارک‌های بانوان تهران دریافتند که توسعه فضاهای‌ورزشی‌مختص‌بانوان موجب افزایش سرانه ورزش بانوان و استقبال آن ها از ورزش شده است، به طوری‌که شهروندان منطقه به ویژه بانوان محله وحتی بانوان شاغل با امنیت کامل ،کمترین هزینه و بادسترسی‌آسان‌ازامکانات رفاهی سالن های ورزشی استفاده می کنند. Huang & Tan(۲۲) در تحقیقی به ورزش همگانی در تایوان پرداخت و پیشنهاد نمود در سیاست های آینده باید بیشتر به سازماندهی ورزش‌های محلی پرداخته شود.

Cem و همکاران (۲۳) به این نکته دلالت دارد که در حالی که سیاست ورزش در ترکیه در حال توسعه است، برخی مسائل از اهمیت بیشتری برخوردار است، از جمله ماهیت دائما در حال تغییر ورزش مدارس، عدم تداوم در سیاست‌های عمومی ورزش و وابستگی به سازمان‌های خصوصی برای پر کردن هزینه هایی که با سرمایه‌گذاری ناقص بخش دولتی باقی مانده است که به

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

وضوح بر هدف اصلی سیاست فعلی ورزش در ترکیه: "افزایش مشارکت مردم در ورزش" تاثیر گذار است.

هم چنین Rowe & Brown (۲۴) به ترویج ورزش زنان: نظریه، سیاست و تمرین پرداختند و یافته‌ها نشان داد که علاوه بر پوشش رسانه‌ای، تبلیغات دهان به دهان و گروه همسالان، در افزایش سطح ثبت نام ورزش در میان دختران و زنان از اهمیت زیادی برخوردار است.

کشکر (۲۵) در پژوهشی به تعیین شاخص‌ها و نحوه سنجش اثربخشی بر نامه های تفریحات ورزشی (ورزش همگانی) شهروندان دریافتند که راه اندازی سیستم اطلاعات مدیریت در سازمان ورزشی و واحدهای تابعه می‌تواند در افزایش اثربخشی برنامه‌هایی تفریحی تأثیر قابل توجهی داشته باشد و هـر جنبه از مدیریت در عصر پیشرفتـه امروز، شدیداً بـه اطلاعات وابسته می‌باشد. فراهانی و همکاران (۲۶) عوامل بحران در ورزش همگانی را نگرش نامناسب جامعه، ضعف نیروی انسانی، ضعف هماهنگی، مشکلات زیرساختی، مسائل مالی، مشکلات ساختاری و قانونی، ضعف نظام ارتباطی و عملکرد ضعیف رسانه ها دانسته‌اند. اسلامی و همکاران (۲۷) در پژوهشی به بررسی نقش عوامل مدیریتی در ارتقاء و توسعه ورزش همگانی پرداختند و نتایج نشان دادند که بین عوامل مدیریتی و نمره ملاک اختلاف معنی داری وجود دارد و بیان نمودند که با توجه به نقش و اهمیت عوامل مدیریتی در رغبت مردم به ورزش همگانی به همراه برنامه ریزی مدون و هماهنگ، تنظیم و تدوین یک برنامه راهبردی و جامع، ارائه راهکارها و برنامه هایی برای توجیه سیاست گذاران در خصوص پرداختن به ورزش، ترویج و تقویت نشاط و امید از طریق تعمیم ورزش همگانی و دیگر عوامل این نتیجه قابل توجیه می باشد.

همانطور که از نتایج پژوهش‌های بررسی شده بر می‌آید هر کدام به نحوی به یک یا چند عامل تاثیرگذار سلامت محور بر نهادینه‌سازی ورزش خانواده‌ها اشاره دارند لذا می‌توان گفت نتایج پژوهش حاضر همخوان با نتایج مطالعات دیگر است. با این تفاوت که در پژوهش حاضر همه عوامل بصورت تمرکزی مطرح گردیده اند.

در تبیین نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت سیاست گذاری در ورزش و اجرای صحیح مدیریت در گرو برنامه‌ریزی در پوشش حمایت‌های مالی، قانونی و با انگیزه بخشی همسو با فرهنگسازی و ایجاد انگیزه درونی با بسترسازی عوامل سخت افزاری و نرم افزاری با درک قدرت پیشگیری و سلامت بخشی ورزش، همسوسازی جریانات اجتماعی و توسعه ورزش در اقشار مختلف را به همراه خواهد داشت که در نهایت این نوع ورزش که ورزش سلامت محور نام گرفته است به نهادینه سازی ورزش در خانواده‌های ایرانی منجر خواهد شد.

عوامل استخراجی به سیاست‌گذاران ورزش کشور در راستای نهادینه‌سازی توسعه پیشگیری و حفظ سلامت جسمانی و روانی خانواده‌ها کمک شایانی خواهد کرد و با برنامه‌ریزی در حوزه ورزش در راستای تقویت عوامل استخراجی توسعه پایدار در راستای داشتن افراد سالم، با نشاط، کارا و اثربخش برای کشور رقم خواهد خورد.

به علت استفاده از نظرات خبرگان و روش کیفی در استخراج داده‌ها در تعمیم نتایج می‌بایست احتیاط لازم صورت گیرد که

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

از محدودیت‌های پژوهش نیز محسوب می‌گردد.

تضاد منافع

نویسندگان تصریح می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در مقاله حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله از کلیه مشارکت کنندگان که در پژوهش همکاری داشته‌اند تشکر و قدردانی می‌گردد لازم به ذکر است مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری دانشجویی می‌باشد.

References

1-Vafaei Moghaddam A, Farzan F,Razavi MH, Afshari M. Serveing the development causes of sport for all based on grounded theory. Sport Management Studies.2019;10(52): 43-72.

2-Abdelghaffar EA, Siham B. Perspectives of adolescents, parents, teachers on barriers and facilitators of physical activity among school-age adolescents: a qualitative analysis. Environmental Health and Preventive Medicine.2019;24(1):1-3.

3-Manochehri Nezhad M, Hemati Nezhad M, Rahmati M, Sharifiyan E. Identification and analysis effective factors of institutionalize sport culture in children and adolescence in view of physical education teachers. Journal of Sport Management.2017;10(1):163-80.

4-Asefi A. The identifying and prioritizing effective groups in the institutionalization of sport for all in Iran. Research on Educational Sport.2019;6(15):247-70.

5-Wheeler S. The significance of family culture for sports participation. International Review for the Sociology of Sport.2012;47(2):235-52.

6-Benar N, Dastoom S, Goharrostami HR, Mohaddes F. Designing a model of sport participation development (Case study of Guilan province). Journal of Human Resource Management in Sport.2018; 5(2): 217-34.

7-Minavand M, Bagheri S, Qasemi H. Methods for institutionalization of public sports by national media (IRIB); A case study of sports TV channel. Quarterly Journal of Communication Research.2015;1(81):9-34.

8-Sundar TK, Londal K, Lagerlov P, Glavin K, Helseth S. Overweight adolescents' views on physical activity–experiences of participants in an internet-based intervention: a qualitative study. BMC Public Health.2018;18(1):1-10.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

9-Kurschner S, Madrigal L, Chacon V, Barnoya J, Rohloff P. Impact of school and work status on diet and physical activity in rural Guatemalan adolescent girls: a qualitative study. Annals of the New York Academy of Sciences.2020;1468(1):16-24.

10-Shirouei A, Kashkar S, Esmaili R, Asadi H. Study the sociological institutionalisation of pablic sport in the country and provide favourable model (with the approach of Grounded Theory). Quarterly Journal of Sport Development and Management.2018;6(11):31-47.

11-Satija A, Khandpur N, Satija S, Mathur Gaiha S, et al. Physical activity among adolescents in India: a qualitative study of barriers and enablers. Health Education & Behavior.2018; 45(6): 1-9.

12-Mirsafian H, Mohamadinejad A, Homaei R, Hedi C. Motivations of Iranian university students for participation in sporting activities. Physical Culture and Sport Studies and Research.2013; 59(1):8-42.

13-Shahryari N, Tabesh S, Nazari R, Zolfagharzadeh MM. A Meta-analysis of the effects of social-health development on the institutionalization of sport for all. Nurse and Physician Within War.2020;7(25):8-41.

14-Torkfar A, Tahmasebi B. Investigating the effect of women's general health on the family health in Shiraz. Quarterly Journal of Woman and Society.2018: 9(35):43-58.

15-Talebpour M, Sahebkaran MA, Mosalanezhad M, Rajabi M. Comparison study to the factors affecting on institutionalization of sport among students (Case study of Ferdowsi university of Mashhad). Research on Educational Sport.2016;4(11):55-70.

16-Holsti OR. Content Analysis for the Social Sciences and Humanities. Reading. MA: Addison-Wesley (Content Analysis).1969.

17-Josef fahlen,Cecilia stenling. Sport policy in Sweden. International Journal of Sport Policy and Politics. 2015; 8(3): 515-31.

18-Barendse P. National Program, Knowledge and Innovation in sport and Physical Activity in the Netherlands. Paper presented at the Second International Sport for all Conference, Tehran. 2017.

19-Dhimas Bagus D, Soekardi S. The Study of Sports Open Space Area Factors in Affecting the Levels of Community's Sport Participation in Slawi Sub-District, Tegal Regency, Indonesia. International Journal of Science Culture and sport.2017:73-85.

20-Razavi S M J. Analysis of participation motivation in sports for all among the male and female in Yazd City. Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. 2019; 26 (8) :706-16.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]

21-Naderi A, Shahbazi M, Akbari E. Anthropological analysis of women's sports: a study on sports activities in Tehran's women's parks. Iranian Journal of Anthropology Research.2014; 4(2): 51-68.

22-Ya-Wen. Huang and Tien-Chin Tan. Sport-for-All Policy in Taiwan: a case of ongoing change? Asia Pacific Journal of Sport and Social Science. 2015.

23-Tinaz C, Michele D, Salisbury P. Sport policy in Turkey. Journal of Sport Policy and Politics.2014; 6(3):533-45.

24-David R , Peter B. Promoting women's sport: theory, policy and practice. Leisure Studies.2006: 97-110.

25-Keshgar S. Indicator determination and effectiveness measurement of citizen recreational sport programs. Journal of Sport Management and Motor Behavior.2015;11(22):113-32.

26-Farahani A, Keshavarz L, Marvi Esfahani N. An Analysis of Factors Causing Crisis in Sport for All. New Trend in Sport Management.2018;6(21):51-67.

27-Eslami SA. Investigating the role of managerial factors in the promotion and development of public sports (Birjand case study). Conference on Achievements of Ahwaz Sports and Health Sciences. 2017.

[Downloaded from tbj.ssu.ac.ir on 2026-11-22]

[DOI: 10.18502/tbj.v21i1.9936]